

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

941

Vragen van het lid **Bisschop** (SGP) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *belemmerende regels voor multifunctionele landbouw* (ingezonden 18 oktober 2022).

Antwoord van Minister **Adema** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 6 december 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 546

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de problemen waar agrarische ondernemers die een neventak, zoals kinderopvang, willen starten, tegenaan lopen en van de aangedragen oplossingen?^{1, 2}

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe waardeert u de ontwikkeling van multifunctionele landbouw in het licht van de gewenste versterking van het verdienmodel van boeren en het verkleinen van de afstand tussen boeren en burgers/consumenten?

Antwoord 2

Uit recent onderzoek van Wageningen Economic Research blijkt dat de omzet van multifunctionele landbouw inmiddels is gestegen tot naar schatting ruim een miljard euro in 2020. Deze sector draagt vanwege het karakter van de diensten (bijvoorbeeld zorg, natuurbeheer, recreatie) ook bij aan de economische ontwikkeling en de maatschappelijke en ecologische kwaliteit van een gebied. Ik zie dat multifunctionele landbouw daarom ook een belangrijke rol kan spelen in zowel het verdienmodel van de boer en dat het ook een belangrijke bijdrage kan leveren aan het verkleinen van de afstand tussen boeren en burgers.

¹ De Telegraaf, 14 oktober 2022, «Populaire kinderopvang bij de boer gehinderd door starre regels» (<https://www.telegraaf.nl/financieel/68255283/populaire-kinderopvang-bij-de-boer-gehinderd-door-starre-regels>).

² Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO), 10 oktober 2022, «Position paper met 10 uitdagingen van de Multifunctionele Landbouw» (<https://www.lto.nl/wp-content/uploads/2022/10/Position-Paper-MFL-september-2022-DEF.pdf>).

Vraag 3

Wat is via de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven in het platform Multifunctionele Landbouw in de afgelopen jaren concreet bereikt om knelpunten met betrekking tot ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen), regeldruk en vergelijkingscijfers ten behoeve van financiering aan te pakken?

Antwoord 3

In de afgelopen jaren heeft de samenwerking in het Platform Multifunctionele Landbouw (MFL) op diverse manieren bijgedragen aan de verdere doorontwikkeling van de multifunctionele landbouw.

Zo is het voorjaar een nieuwe omzetsmeting van de multifunctionele landbouw uitgevoerd. Daarnaast zijn er recent diverse workshops over multifunctionele landbouw georganiseerd voor agrarische adviseurs. Tevens zijn in het Kennis op Maat-project³ diverse brochures voor ondernemers geactualiseerd, die ondernemers kunnen helpen bij het opzetten en doorontwikkelen van een neventak.

Vraag 4

Neemt u multifunctionele landbouw mee in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het bijbehorende transitiefonds?

Antwoord 4

Ik ben in gesprek over het *position paper* over Multifunctionele landbouw dat LTO recent heeft uitgebracht, over de belangrijkste uitdagingen voor de ontwikkeling van MFL-activiteiten. In overleg met de partijen in het Platform MFL ga ik de komende tijd kijken hoe multifunctionele landbouw verder gestimuleerd kan worden, en welke middelen daarvoor nodig zijn.

Vraag 5

Hoe waardeert u de constatering dat het in veel gemeenten nog lastig blijkt te zijn om vergunningen te krijgen voor onder meer kinderopvang bij boerderijen vanwege onbekendheid en starre bestemmingsplannen?

Antwoord 5

Ik heb hiervan kennisgenomen, en heb LTO gevraagd om deze belemmeringen in kaart te brengen. Ik ben nu in gesprek met o.a. de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) om te kijken hoe en waar we deze belemmeringen kunnen wegnemen.

Vraag 6

Hoe waardeert u de constatering dat in verschillende gemeenten multifunctionele bedrijven belemmerd worden in hun ontwikkeling, omdat specifieke eisen gesteld worden aan de algemene voorwaarde dat het moet gaan om een neventak van het landbouwbedrijf (zoals omzetverhoudingen tussen neven- en hoofdtek, winkelloppervlak)?

Antwoord 6

Het is aan de betrokken gemeenten om in vergunningsverlening te toetsen aan de relevante wet- en regelgeving; daar kunnen ook door lokale omstandigheden verschillen optreden tussen eisen die gesteld worden in verschillende gemeentes.

Vraag 7

Deelt u de mening dat bijvoorbeeld de eis dat de neventak niet meer dan 50 procent van de omzet van het bedrijf mag uitmaken voor agrarische bedrijven, moeilijk werkbaar is en ook geen recht doet aan het feit dat bij een hoger omzetpercentage nog steeds sprake kan zijn van een volwaardige landbouwtek?

Antwoord 7

Het kan zijn dat in sommige gemeenten bijvoorbeeld de vergunning voor kleinschalig kamperen gekoppeld is aan het uitoefenen van een actief agrarisch bedrijf, en dat daarbij een specifiek omzetpercentage is opgeno-

³ <https://groenkennisnet.nl/nieuwsitem/herziene-editie-brochure-multifunctionele-landbouw-1>

men. Eén van de redenen hiervoor is mogelijk de wens tot behoud van de agrarische hoofdfunctie van een gebied. Gemeenten kunnen die koppeling heroverwegen. Ik heb de VNG gevraagd om te inventariseren hoe dat nu bij verschillende gemeenten geregeld is en ga hierover verder in gesprek, ook om te kijken of dat mogelijk in de toekomst tot belemmeringen kan leiden wanneer boeren in de transitie zich gaan oriënteren op het verbreden van het verdienmodel

Vraag 8

Bent u bereid ervoor te zorgen dat in overleg met de sector, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) een handreiking wordt opgesteld voor ontwikkeling en ruimtelijke inpassing van multifunctionele landbouw, zodat medeoverheden het wiel niet steeds opnieuw hoeven uit te vinden, best practices benut kunnen worden en onnodige beperkingen voorkomen worden?

Antwoord 8

Ja, daartoe ben ik bereid. Ik heb contact gelegd met de VNG hierover, en op dit moment wordt er aan een voorstel gewerkt om de «Handreiking Multifunctionele Landbouw en Ruimtelijke Ordening» uit 2011⁴ te actualiseren. De informatie uit deze handreiking kan door gemeenten worden toegepast bij gemeentelijke beleidsafwegingen en bij het maken van plannen op het terrein van ruimtelijke ordening, economie en milieu.

Vraag 9

Heeft u kennisgenomen van de negatieve gevolgen van de Wet toetreding zorgaanbieders (Wtza) voor zorgboerderijen?⁵

Antwoord 9

Ja, ik heb kennisgenomen van het bericht.

Vraag 10

Hoe gaat u erop toezien dat bij nieuwe wet- en regelgeving rekening wordt gehouden met de gevolgen voor zorgboerderijen en onwerkbaar regelgeving voorkomen wordt?

Antwoord 10

Bij elk voorstel voor nieuwe wet- en regelgeving wordt gekeken naar de regeldruk die een dergelijk voorstel met zich brengt. Daarbij worden ook de uitvoerbaarheid en werking van regelgeving meegewogen.

Vraag 11

Deelt u de constatering dat het voor het verkrijgen van financiering voor multifunctionele landbouw van groot belang is dat sectorbrede vergelijkingscijfers en kengetallen, bijvoorbeeld over de bezetting van zorgboerderijen, beschikbaar komen?

Antwoord 11

Ja, het is in het belang van de boeren, accountants en financiers dat er steeds meer kengetallen komen voor multifunctionele landbouwbedrijven voor de verdere doorontwikkeling van de sector.

Vraag 12

Welke rol zou u kunnen spelen om ervoor te zorgen dat dergelijke vergelijkingscijfers en kengetallen ontwikkeld worden? Bent u voornemens in overleg met de sector hierop in te zetten?

⁴ <https://edepot.wur.nl/187116>

⁵ LTO, 15 december 2021, «Negatieve gevolgen Wtza-wet voor zorgboerderijen» (<https://www.lto.nl/negatieve-gevolgen-wtza-wet-voor-zorgboerderijen/>).

Antwoord 12

Het ministerie kan een rol spelen bij de kennisontwikkeling. Wel verwacht ik dat ondernemers, accountants en banken hier ook in bijdragen, zodat deze vergelijkingscijfers en kengetallen ook van waarde kunnen zijn voor de betrokken partijen.

Vraag 13

Welke (andere) maatregelen heeft u voor ogen om de ontwikkeling van multifunctionele landbouw te stimuleren en te faciliteren?

Antwoord 13

Zoals ik heb aangegeven ga ik verder in gesprek over de *position paper* die LTO recent heeft uitgebracht over de belangrijkste uitdagingen voor de ontwikkeling van MFL-activiteiten. Met LTO en de andere betrokken partijen in het Platform MFL gaan we de komende tijd kijken welke maatregelen er nodig zijn om de verdere doorontwikkeling van multifunctionele landbouw te stimuleren en te faciliteren.